

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 25 oktober 2009, 16.00 uur

Jaarthema: 'De Tien Geboden in Nederland'

Thema: 'Wie vloeken er vaker, christenen of niet-christenen?' n.a.v. het derde gebod

Lezingen: Exodus 20: 7 en Mattheüs 6: 7-15

1. Vloeken en zweren ráákt God in Zijn ziel

Als je gelooft in God, dan kun je er koud van worden, als je opeens zo'n volle GVD hoort knetteren. Bijvoorbeeld als je staat te kijken naar een leuke wedstrijd, en één van de spelers mist nèt het doel. Degene die naast je staat te kijken knalt er zo'n vloek uit, en het is alsof er een mes door je hart gaat. Of je kijkt naar een film, best een mooie film, maar opeens dendert die vloek de kamer binnen. Het lijkt wel of Nederlandstalige films nooit zonder vloeken gemaakt kunnen worden. Waarom, dat is me een raadsel. Dat geldt ook voor de literatuur. Je denkt weleens:

'Waarom moet dat nou?'

Vloeken, dat is meestal waar je het eerst aan denkt bij het derde gebod. 'Misbruik de naam van de HEER, uw God niet, want wie Zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.' Of, in een oudere vertaling: 'Gij zult de naam van de HERE, uw God, niet ijdel gebruiken, want de HERE zal niet onschuldig houden wie Zijn naam ijdel gebruikt.'

Vloeken, daar gaat het hier zéker om, vloeken en zweren. Bij sommige mensen ligt het op hun lippen bestorven: 'Ik weet *bij God* niet... zus en zo.'

Als het gaat om zulke dingen, dan is de vraag van deze middag niet zo moeilijk te beantwoorden.' Gelukkig kun je zeggen dat, in het algemeen, christenen minder vaak vloeken dan niet-christenen. Hoewel het je ook als christen overkomt, dat je er dingen uitflapt, die absoluut niet kunnen, helaas! Ja, helaas gebeurt dat ook. Maar toch, dit grove misbruik van de naam van God komt vooral voor bij mensen die weinig hebben met God, en met de kerk en de Bijbel. Als je God ziet als een verzinsel van mensen, als je ervan uitgaat dat er geen God bestaat, waarom zou je God dan niet als een soort krachtterm kunnen gebruiken? Er komt toch geen stem die je terechtwijst of zo. Iemand die niet bestaat, daar kun je rustig de draak mee steken. Juist daarom staat er een regel bij in dit gebod: 'Wie Zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.' Er is wel degelijk een God en Hij hoort wat je zegt. Ook als je dat vreselijke gebed uitspreekt: 'God, verdoem mij.' Eigenlijk is die term oorspronkelijk een eed geweest: 'God verdoeme mij als ... zus of zo.'

Elke keer als zo'n term klinkt, raakt dat de Here God in het diepst van Zijn ziel. En laten we ook oppassen voor verbasterde vloeken. De HERE is een heilige God. Met Zijn naam kun je niet sollen. Dat geldt ook voor de naam van Zijn Zoon, Jezus Christus. Hij is de Heer van alle heren, de Koning van alle koningen. Soms kun je dat zo makkelijk zeggen: 'Jeetje', of 'O Jee', maar het is wel de naam van Jezus die je dan op de lippen neemt, de naam van de Verlosser.

2. Het derde gebod gaat verder dan vloeken en zweren!

Wie vloeken er vaker, christenen of niet-christenen? Als je het zó bekijkt, als je alleen kijkt naar de krachttermen die wij als mensen gebruiken, dan kun je waarschijnlijk wel zeggen: niet-christenen vloeken vaker. Maar daarmee zijn christenen bepaald niet zomaar van dit derde gebod af. Want dit gebod gaat véél verder dan alleen het gebruik van krachttermen. Het gaat hier over héél veel meer. Het gaat hier om de vraag: hoe gebruik je de naam van God? Gebruik je die naam van God op de juiste manier, en op de juiste momenten, of maak je misbruik van Zijn naam?

3. Hoe misbruik je iemands naam?

Hoe kun je misbruik maken van iemands naam? Laten we daar eens even over nadenken. Van tijd tot tijd krijg ik een email van ING, dat lees ik tenminste. Wat staat er in die email? ING wil controleren of al uw gegevens kloppen, dus voer nu uw rekeningnummer in, en nog een paar nummers. Als ik zo'n email krijg denk ik: 'Ho! Oppassen, dit is geen zuivere koffie! Hier willen criminelen mijn bankgegevens in handen krijgen.' Maar ze doen het dus onder de naam van ING. Misbruik van de naam ING.

Als je een kind hebt, dan zeg je: 'Nooit met vreemde mannen meegaan! Ook niet als ze tegen je zeggen: "Ik moet jou ophalen van je moeder. Ze heeft mij gevraagd om je thuis te brengen." Nooit meegaan, want dat klopt niet!' Zo leer je dat toch aan je kind? Die vreemde man, die misbruikt de naam van die moeder.

Zo wordt ook de naam van overledenen vaak misbruikt. 'Pim zou dit geweld hebben', en 'Pim zou dat gezegd hebben'. Zo wordt er gesold met de naam van Pim Fortuijn. En de overledene zelf, die kan toch niets meer zeggen.

Als je op déze manier kijkt naar misbruik van de naam van God, dan komt het opeens véél dichterbij. Dan is het nog maar de vraag of christenen minder vloeken dan niet-christenen. Wat is er in de naam van God ontzettend veel ellende veroorzaakt. In 1095 riep paus Urbanus II op tot de eerste kruistocht. En wat werd het motto? 'Deus io vult!' 'God wil het!' In naam van God werden onderweg naar het heilige land talloze steden en dorpen geplunderd en werden duizenden Joden de dood in gedreven.

En hoe zat de nazi's? Op de koppels van de Duitse soldaten in de Tweede Wereldoorlog stond: 'Gott mit uns'. De apartheid in Zuid-Afrika is tientallen jaren verdedigd met een beroep op de Bijbel. God Zelf zou het geweld hebben, dat het éne ras zich niet met het andere zou vermengen, en dat het blanke ras zou heersen over het zwarte ras. Voelt u hoe het al moeilijker wordt, om het derde gebod van je af te schuiven? 'O, dat gaat alleen over vloeken, en dat doe ik gelukkig nooit.'

Hoe gebruik je de naam van God? In de opvoeding van kinderen? Je kunt het als een dooddoener gebruiken. Dit of dat mag niet, want 'het staat in de Bijbel'. Alsof je dan niets meer hoeft uit te leggen, want natuurlijk, de Bijbel is Gods Woord. En de C in de naam van christelijke organisaties, is die altijd een sieraad voor God? 'Christelijk' wil zeggen:

'Deze organisatie hoort bij Christus.' Zou Jezus Christus Zelf daar altijd blij mee zijn?

4. Misbruik je door je leven als *christen* de naam van *Christus*?

En nu trek ik de lijn even helemaal door. De vraag van vanmiddag luidt: 'Wie vloeken er vaker, christenen of niet-christenen?' Maar wat is een christen? Een christen is een volgeling van Jezus Christus. De naam 'christen' is dus verbonden met 'Christus'. En nu is de vraag: leef je als *christen* zó, dat de naam van *Christus* wordt geëerd? Of werpt jouw leven als *christen* een smaad op *Christus*? Ook dan wordt de naam van Christus onteerd, misbruikt! Over vloeken gesproken: je léven als christen kan dus vloeken met je léér, zoals twee kleuren bij elkaar kunnen vloeken. Elke zondag zit je in de kerk, en je zult geen boterham eten of je moet er eerst voor bidden, maar je zakenrelaties weten dat je onbetrouwbaar bent, dat je in je zakelijke contacten een valsspeler bent. Als dat zo is, dan oenteer je als christen de naam van Christus.

En waarom is dat nu zo erg? Omdat je daarmee mensen weghoudt bij God Zelf. Je houdt mensen weg bij Jezus Christus, en bij hun redding, en bij het eeuwige leven. Je bent een sta-in-de-weg tussen die ander en God. Want die ander heeft álle reden om te zeggen: 'Nou, dat christelijk geloof, dat stelt ook helemaal niks voor. Moet je kijken, ze zitten in de kerk, maar je moet er geen zaken mee doen. Tjonge, wat een oplichters.'

5. Of heilig je door je leven als *christen* de naam van *Christus*?

Veel mensen in deze wereld geloven niet, omdat ze een verkeerd beeld van God hebben. Een misvormd beeld, doordat christenen, of zogenaamde christenen in hun omgeving de naam van Christus misbruikten en onteerden door hun oneerlijke praktijken.

Jezus leert ons te bidden: 'Uw naam worde geheiligd.' Dat is het omgekeerde van het misbruiken van Gods naam. Als wij de naam van God heiligen, dan wordt door ons leven de naam van God hoog gehouden. Jezus zegt in Mattheüs 5: 16: 'Laat zo uw licht schijnen voor de mensen, opdat zij uw goede werken zien en uw Vader, die in de hemelen is, verheerlijken.' Dat is het! Als mensen jouw leven zien, als christen, en dan zeggen: 'Wat moet hij, of zij, een geweldige God hebben!' Dán eer je Zijn naam! Dan heilig je de naam van God.

God is een heilig God. En alles wat met God verbonden is, alles wat Zijn naam draagt, de kerk, en christenen, en christelijke organisaties, alles wat met God verbonden is, zou moeten delen in die heiligheid van God. En overal waar die heiligheid verbroken wordt, teloor gaat, daar misbruik je als christen, als kerk, als christelijke organisatie die naam van God. Daar wordt die naam besmeurd.

Veel mensen lezen nooit in de Bijbel. Maar ze zien wel het leven van christenen. En in zo'n leven kan de naam van Jezus Christus leesbaar worden. Het leven van Jezus Christus wordt in de Bijbel verteld in vier Evangeliën: het Evangelie van Mattheüs, van Markus, van Lukas en van Johannes. Veel mensen kennen die vier Evangeliën niet. Maar ze kennen wel het vijfde Evangelie. En dat vijfde

Evangelie, dat bent u, dat ben jij, als je Jezus Christus dient. Zijn naam kan in jouw leven, in uw leven, geschreven staan. Uiteindelijk is dat de bedoeling van het derde gebod. Dat we Gods naam niet door het slijk halen, maar dat we met ons leven Gods naam groot maken. Dat we Hem vertegenwoordigen op een manier die bij anderen verlangen oproept. Verlangen om die God beter te leren kennen.

6. Je leven kan een loflied zijn op Gods naam!

Deze week maakte ik daarvan een heel concreet voorbeeld mee, en dat wil ik graag doorgeven. Afgelopen dinsdag was de begrafenis van mijnheer Slotboom. Jaap Slotboom was vele jaren lang zeeman. Hij was kapitein op de 'Zwarte

Zee', de beroemde sleepboot van Smit. En mijnheer Slotboom had ook een hartstochtelijk geloof. Hij had een rotsvast vertrouwen, het vertrouwen van een kind in zijn Vader. Ik heb in de dienst, afgelopen dinsdag, verschillende dingen mogen vertellen die hij in zijn leven met God had meegemaakt. Eén voorbeeld daarvan: op een dag moest hij, met een sleep, ergens in Griekenland, tussen twee grote rotsen door varen. Maar het stormde, verschrikkelijk! Hij wist, als kapitein: 'Dit kan niet goed gaan! Ons leven staat op het spel!' Dus hij zei tegen de stuurman: 'Hou vast het roer, ik ben even beneden.' Hij ging naar beneden, om te bidden, om te smeken om uitkomst. En wat gebeurde er? Toen hij weer bovenkwam, was de wind gaan liggen. Nu twee weken geleden, op zijn sterfbed, heb ik het nog met hem over dit verhaal gehad. Ik heb gezegd, afgelopen dinsdag: 'Geloof is voor iedereen! De kapitein van de "Zwarte Zee" schaamde zich er niet voor om op de knieën te gaan. En wie zou het niet willen, om zó naar het einde toe te kunnen leven, vol geloof, vol vertrouwen, vol verwachting, vol blijdschap?' Na afloop van de begrafenis kwam er een man naar mij toe. Hij zei: 'Ik ben zelf niet gelovig, maar als ik dit zo allemaal hoor, dan word ik wel aan het denken gezet.' Dat is het nou precies! Als je christen bent, dan kan door jouw leven de naam van Christus, van God, worden besmeurd of worden geëerd. Die naam kan worden misbruikt, of worden verheerlijkt. Je leven als christen kan een vloek zijn, en je leven kan een loflied zijn. Laten we dáár vooral om bidden, dat door ons leven de naam van God geprezen wordt! Amen.